

Отже, на початку XXI ст. пріоритетним для України залишалось забезпечення підтримки Чехією європейського та євроатлантичного курсу України, уникнення небажаних для нашої держави наслідків у зв'язку з майбутнім вступом Чеської Республіки до ЄС. Тому робота на євроінтеграційному напрямі була спрямована на вирішення ряду таких завдань:

1. Доведення до відома чеської сторони бачення Україною зовнішньополітичних та внутрішньополітичних умов її поступового входження до європейського політичного та економічного простору;

2. Забезпечення підтримки з боку керівництва ЧР конкретних євроінтеграційних кроків України;

3. Сприяння ЧР позиції можливості встановлення між Україною та ЄС відносин асоціації;

4. Удосконалення двостороннього співробітництва у політичній та торговельно-економічній сфері у контексті наступного вступу ЧР до ЄС;

5. Моніторинг розвитку відносин між ЧР і ЄС, роботи чеської сторони у Конвенті та Міжурядовій конференції з питань підготовки Конституційної угоди ЄС у зв'язку з його розширенням;

6. Вивчення євроінтеграційного досвіду Чеської Республіки та внесення пропозицій щодо його можливого використання.

Головні довготермінові інтереси України у відносинах з Чеською Республікою на початку XXI ст. зводилися до: забезпечення підтримки з боку Чеської Республіки практичної реалізації ідеї укладення між Україною та Європейським Союзом Угоди про асоціацію; налагодження постійного міждержавного діалогу на усіх рівнях; забезпечення сприяння Чеської Республіки у залученні України до Спільної зовнішньої та безпекової політики (СЗБП) та Спільної безпекової та оборонної політики (СБОП) ЄС; використання довірливих чесько-американських відносин для сприяння реалізації євроінтеграційних прагнень України; інформаційне супроводження у Чеській Республіці процесу поступового досягнення Україною Копенгагенських критеріїв.

#### Список використаних джерел

1. Костянтин Грищенко взяв участь у зустрічі глав зовнішньополітичних відомств країн Вишеградської четвірки, Балтії, Данії та «Східного партнерства» // Міністерство закордонних справ України [Електронний ресурс]: [http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art\\_id=245019071](http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=245019071).

2. Матеріали до звіту про роботу Посольства України у Чеській Республіці в частині торговельно-економічного співробітництва у 2002 р. // Справа №19/42 від 24.12.2002 р. – 37 с.

3. Матеріали до звіту про роботу Посольства України у Чеській Республіці в частині торговельно-економічного співробітництва у 2003 р. // Справа №21/51 від 25.12.2003 р. – 38 с.

4. Галицькі контракти. – 2004. – 8 липня.

5. Zpráva o zahraniční politice ČR za rok 2004 // Ministerstvo zahraničních věcí ČR. Bilaterální vztahy České republiky, 2005. – 334 s.

6. Zpráva o zahraniční politice ČR za rok 2005 // Ministerstvo zahraničních věcí ČR. Bilaterální vztahy České republiky, 2006. – 433 s.

7. Zpráva o zahraniční politice ČR za rok 2006 // MZV ČR. Bilaterální vztahy České republiky, 2007. – 474 s.

8. Zpráva o zahraniční politice ČR za rok 2007 // MZV ČR. Bilaterální vztahy České republiky, 2008. – 482 s.

9. Zpráva o zahraniční politice ČR za rok 2008 // MZV ČR. Bilaterální vztahy České republiky, 2009. – 440 s.

10. Zpráva o zahraniční politice ČR za rok 2009 // MZV ČR. Bilaterální vztahy České republiky, 2010. – 610 s.

#### References

1. Kostjantyn Gryshchenko vyzjav uchast' u zustrichih glav zovnishn'opolitychnyh vidomstv krajin Vyshegradsk'koi' chetvirky,

Baltii', Daniy' ta «Shidnogo partnerstva» // Ministerstvo zakordonnykh sprav Ukrai'ny [Elektronnyy resurs]: [http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art\\_id=245019071](http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=245019071).

2. Materialy do zvituu pro robotu Posol'stva Ukrainy u Ches'kiy Respublitsi v chastyni torhovel'no-ekonomichnogo spivrobitnytstva u 2002 r. // Sправа №19/42 vid 24.12.2002 r. – 37 s.

3. Materialy do zvituu pro robotu Posol'stva Ukrainy u Ches'kiy Respublitsi v chastyni torhovel'no-ekonomichnogo spivrobitnytstva u 2003 r. // Sправа №21/51 vid 25.12.2003 r. – 38 s.

4. Halyts'ki kontrakty. – 2004. – 8 lypnya.

5. Zpráva o zahraniční politice ČR za rok 2004 // Ministerstvo zahraničních věcí ČR. Bilaterální vztahy České republiky, 2005. – 334 s.

6. Zpráva o zahraniční politice ČR za rok 2005 // Ministerstvo zahraničních věcí ČR. Bilaterální vztahy České republiky, 2006. – 433 s.

7. Zpráva o zahraniční politice ČR za rok 2006 // MZV ČR. Bilaterální vztahy České republiky, 2007. – 474 s.

8. Zpráva o zahraniční politice ČR za rok 2007 // MZV ČR. Bilaterální vztahy České republiky, 2008. – 482 s.

9. Zpráva o zahraniční politice ČR za rok 2008 // MZV ČR. Bilaterální vztahy České republiky, 2009. – 440 s.

10. Zpráva o zahraniční politice ČR za rok 2009 // MZV ČR. Bilaterální vztahy České republiky, 2010. – 610 s.

**Korsak R. V.**, doctor of historical sciences, professor, *Uzhgorod National University, faculty of «Tourism», department of tourism infrastructure and services (Ukraine, Uzhgorod)*, [korsakr@inbox.ru](mailto:korsakr@inbox.ru)

#### Ukraine cooperation European integration from the Czech Republic (2000–2012)

*The article deals with cooperation between Ukraine and the Czech Republic in science, technology and education industry. The author reveals the positive and negative trends in this sphere of bilateral cooperation. A study was made possible through the use of scientific methods of knowledge: analysis, synthesis, system, synthesis, specific, historical and dialectical method. In the preferred scientific heritage historical methods of research: historical and genetic, historical and comparative, historical and synthetic, historical and diachronic, empirical analysis and more.*

**Keywords:** Czech Republic, Ukraine, Education, National Academy of Sciences of Ukraine, Academy of Sciences of the Czech Republic nakovo and technical cooperation.

**Korsak P. V.**, доктор исторических наук, доцент кафедры туристической инфраструктуры и сервиса, факультет «Туризма», Ужгородский национальный университет (Украина, Ужгород), [korsakr@inbox.ru](mailto:korsakr@inbox.ru)

#### Евроинтеграционное сотрудничество Украины с Чешской Республикой (2000–2012 гг.)

*Рассматривается сотрудничество Украины и Чехии в евроинтеграционном направлении. Автор раскрывает главные тенденции этой сферы двустороннего сотрудничества. Исследование темы стало возможным благодаря использованию общенаучных методов познания: анализа, синтеза, системности, обобщения, конкретности, историзма и диалектического метода. В научном наследии отдано предпочтение историческим методам исследования: историко-генетическим, историко-сравнительным, историко-систематическим, историко-диахронным, эмпирическим анализа и тому подобно.*

**Ключевые слова:** Чехия, Украина, евроинтеграция, сотрудничество, Европейский Союз.

\* \* \*

UDC 94(477.46)

**Spirkina O. O.**,  
Candidate of Historical Sciences, Senior Lecturer of  
the Department of Humanities and Foreign Languages of  
Cherkasy Institute of Fire Safety Named after Chernobyl  
Heroes of NUCP of Ukraine (Ukraine, Cherkasy),  
[Ksenyasp@yandex.ua](mailto:Ksenyasp@yandex.ua)

#### CULTURAL–ARTISTIC LIFE OF CHERKASY REGION IN 1991–2001 YEARS IN THE CONTEXT OF NATIONAL REVIVAL: SOURCE STUDY ANALYSIS OF PROBLEM

*The main categories of sources which are used for investigating cultural–artistic life of Cherkasy region of the first decade of the state independence of Ukraine in the context of the national revival are cleared up. The characteristic of such sources as unpublished archival materials, legislative sources, visual sources, sources of private origin, informative sources, video–sources and Internet–sources is paid*

*special attention to. It is proved that the diversity of the base of sources facilitates the overcoming of one-sidedness and preconception in the scientific research. The materials of the article may be useful for further study of the history of Ukraine, the history of Ukrainian culture and the history of separate regions of our country of the period of the state independence of Ukraine.*

**Keywords:** *source study, base of sources, cultural-artistic life, national revival, archival materials, informative sources, Internet-sources.*

*(стаття друкується мовою оригіналу)*

The current stage of the development of scientific thought determines the necessity of thorough investigations and various trends of homeland history in particular the issues connecting with cultural-artistic life of a separate region of Ukraine in the period of the state independence in the context of national revival. For studying this issue the analysis of sources, which facilitate to make a substantial evaluation, have an influence upon the objectivity of clearing up the problem and create a considerable informative field for scientific investigations on these subjects, is very important.

But, till this time the source study analysis of problem of the cultural-artistic life of Cherkashchyna of 1991–2001 years in the context of the national revival has been overlooked by scientists. So, this investigation is actual and useful for studying such aspect of homeland history of a separate region of Ukraine of these chronological frames. The leading approach of this article is an interdisciplinary one.

The conceptual apparatus of this scientific work is characterized by the usage of terms and categories both traditionally historical and borrowed from other contiguous sciences (historical psychology, culture study and others). The author sets the problem to do source study analysis of the problem of cultural-artistic life of a separate region of Ukraine of the first decade of the state independence of our country in the context of national revival. The purpose of the article is to clear up the main categories used for investigating the problem mentioned above, to give their characteristic and prove that only the diversity of the base of sources can facilitate the overcoming of one-sidedness and preconception in scientific investigations.

For clearing up the problems connecting with the cultural-artistic life of Cherkashchyna in 1991–2001 years in the context of national revival and the analysis of many-sided aspects of the condition of the culture of the region in the light of the creative activity of the cultural intelligentsia it is reasonable to use such categories of sources as: 1) unpublished archival materials; 2) legislative sources (laws, decrees, enactments, decisions etc.); 3) visual sources (catalogues of artists, albums etc.); 4) sources of private origin (interviews, memoirs, epistolary heritage); 5) informative sources (necrologues, press releases etc.); 6) video-sources (documentary-publicistic films) and Internet-sources (Web sites of cultural establishments and organizations, newspapers etc., personal Web sites of artists, writers, singers, musicians and so on).

The 1<sup>st</sup> group of sources includes the materials from 27 funds of four archives (Central State Archives-Museum of Literature and Arts of Ukraine, Central State Archives of Higher Authorities and Management of Ukraine, Central State Archives of Public Organizations of Ukraine, State Archives of Cherkasy Region) and the Archives Division of the Department of the Executive Office of Cherkasy Council.

Chronological boundaries of the scientific research create certain difficulties in searching and selecting the material from the funds of the archives of Ukraine. The main reasons of it

are as follows: creative intelligentsia's Unions, establishments of culture etc. haven't been giving them all their materials beginning from the 1990s years up to now; and the found sources were scattered over different funds.

The funds of Central State Archives-Museum of Literature and Arts of Ukraine contain precious information about separate stages of the course of life and career of M. T. Nehoda (F.464 «Tychyna Pavlo Hryhorovych (1891–1967)», F.743 «Nehoda Mykola Todosiyovych (1928–2008)» and so on; D. G. Narbut (F.581 «Union of Artists of Ukraine», F.653 «Vasyl'ko (Mylyayev) Vasyl Stepanovych») and D. H. Bilous (F.1088 «Bilous Dmytro Hryhorovych (1920–2004)») and others.

Taking into consideration the fact that the topic of the scientific work has regional features, the funds of Central State Archives of Higher Authorities and Management of Ukraine didn't contain sufficient materials about the cultural-artistic life of Cherkasy region. But the greatest informative value had the following funds: F. R-2 «Cabinet of Ministers of Ukraine», F.5116 «Ministry of Culture of Ukraine», F.5233 «Administration of the President of Ukraine» from which the letters written by Cherkasy creative intelligentsia to the Cabinet of Ministers of Ukraine and the President of Ukraine about problems they had in the 1990s years were used.

Chronological boundaries of this scientific work couldn't give a possibility to use the funds of Central State Archives of Public Organizations of Ukraine fully. The author used only the fund F.1 «Central Committee of Communist party of Ukraine. 1917–1991 years».

But, local archives contained the largest amount of information. On the whole, the author used the following personal funds of historians, regional ethnographers and writers of the region: F. R-5791 «Honcharenko Volodymyr Andriyovych (1938)», F. R-5945 «Bushyn Mykola Ivanovych (1938)», F. R-5955 «Likhtsov Mykhailo Stepanovych (1929)», F. R-5905 «Vakka Borys Oleksandrovych (1940)».

It's necessary to underline that great attention was drawn to by the fund P-6025 «Nehoda Mykola Todosiyovych (1928–2008)». M. T. Nehoda's private notes gave an opportunity to sense the epoch of 1990s years and found out certain facts of Cherkasy artists' biographies which were not published and also his personal evaluation of cultural events taken place in the region and so on.

Besides, State Archives of Cherkasy Region has very useful funds of organizations, societies and newspapers: F. R-4468 «Cherkasy regional organization of protection the monuments of history and culture of Cherkasy of Cherkasy region», F. R-4320 «Cherkasy regional organization of Ukrainian society of protection of nature of Cherkasy of Cherkasy region», F. R-4636 «Cherkasy regional organization of National Union of Journalists of Ukraine» and others. It's worth pointing out that the funds of the Archives Division of the Department of the Executive Office of Cherkasy Town Council P-159 «Executive Committee of Cherkasy Town Rada of people's deputies of Cherkasy of Cherkasy region» and P-623 «Department of Culture of Executive Committee of Cherkasy Town Council of people's deputies of Cherkasy of Cherkasy region» contain useful information about the cultural-artistic life of the regional centre. So, although the archives of Ukraine contained a number of important materials on the issue under investigation but they couldn't satisfy the author fully that's why other source materials should be used.

The second group of sources – legislative sources (laws of Ukraine, Decrees of the Cabinet of Ministers of Ukraine,

and Decrees of the President of Ukraine etc.) – is very important. Such kind of sources contains the material based on facts about cultural events which took place on the territory of Cherkashchyna in 1991–2001 years. So, the research was based, for instance, upon the Law of the USSR «On the languages in Ukrainian SSR» by №8313–XI from October, 28, 1989 [1], a number of Decrees of the Cabinet of Ministers of Ukraine: «On the creating the State Historical and Cultural Reserve «The Homeland of Taras Shevchenko» by №156 from March, 25, 1992 [2] and others.

To the third group of source visual sources (catalogues, albums of reproductions of the artists of Cherkasy region) are referred. This particular kind of source materials acquires great significance for investigating the artistic life of Cherkasy region of 1991–2001 years. First of all, the themes of the artists' paintings showed up the main problems which were raised in that period: Cossacks, prominent Ukrainians etc.

First and foremost, not big but of good quality collective catalogue in the region, which the reproductions of Cherkasy artists formed, was «Love you, my native town» [3], published in 2000. After it such collective catalogues as «Personality by the eyes of an artist» (2001) [4], three catalogues «Cherkasy artists to the wreath of respect of Great Kobzar» (2008, 2009, 2010) [5] and others were published.

Both collective catalogues and artistic albums were published only in 2000s years. Thus, in 2003 a brightly illustrated album «Cherkashchyna: history, modernity, people» [6], devoted to the 50<sup>th</sup> anniversary of the formation of Cherkasy region and the 190<sup>th</sup> anniversary of the birthday of T. H. Shevchenko, was published. And in 2008 there appeared an album «Painters of Shevchenko's land» [7], devoted to the 30<sup>th</sup> anniversary of the formation of Cherkasy Regional Organization of the National Union of Painters of Ukraine. Also, the album had the information about all Cherkasy artists, who lived and worked in the region. It's worth mentioning, that the publication of personal albums of Cherkasy painters was rather disproportionate: a number of artists haven't got them up to now which complicate the research of their creative work by scientists. For investigating the issue the author used personal albums of D. G. Narbut [8], I. I. Bondar [9], I. M. Haiduk [10] and so on.

The fourth group of sources forms sources of private origin, namely interviews, memoirs, epistolary heritage. The informal conversation is a valuable source of the data which is impossible to get in other way. Thus, interviews with V. Kykot' [11], O. Telizhenko [12], V. Zakharchenko [13] were successfully used for the research.

Very important for the investigation was the studying of memoirs of creative intelligentsia about their colleagues. In 2009 a book «Our Mykola Nehoda» [14] with memoirs of writers V. T. Polishchuk, V. I. Pakharenko and others was published. And it's necessary to admit that in 1996 M. T. Nehoda shared his memoirs with readers about his friend and colleague D. G. Narbut in the book «Danylo Narbut: essay about life and creative work of an artist» [15]. As an example of epistolary heritage was the article «Letters of Vasyl Yevych to Valentyna Kuz'menko» published in the magazine «Kholodny Yar» in 1996 [16].

For receiving the virtual material about the events of the cultural–artistic life of the region and creative intelligentsia the fifth type of sources is applied, namely informative sources: 1) necrologues [17]; 2) news reports about: a) awarding the writers [18]; b) art exhibitions [19]; c) publications of books

[20]; d) jubilee celebrations [21]; e) holidays and festivals [22]; f) opening of museums etc. [23].

The specific character of the theme of the investigation allowed using video–sources – documentary–publicistic films about creative intelligentsia i.e. «Yevhenia Krykun» [24], «Valentyna Kovalenko» [25] and others in the scientific work. Sometimes they were the only source of research.

The seventh group of sources – Internet–sources – is relatively new type of sources. Among the positive features of using this type of sources is its efficiency and quickness. Web sites of the Internet contain several types of information: official and unofficial ones. Official sites are of long duration: they are kept even after closing down organizations the activity of which they are showing. As to unofficial sites the attitude to them is more critical because information on them exists for a small period of time and to some extent is subjective. In spite of certain drawbacks the materials from Web sites are important sources of information. A great help in studying cultural–artistic life of Cherkasy region gave sites of cultural organizations, newspapers, magazines, personal sites of writers, painters, musicians and so on [26].

Thus, the analyzed complex of sources, its scientific interpretation and critical analysis give an opportunity to reveal the main tendencies as to the cultural–artistic life of Cherkashchyna of the first decade of the state independence of Ukraine in the context of national revival more objectively and in full form.

Consequently, many source materials differing by their origin and informational content were used in this scientific work. Their analysis gives grounds to claim that the base of sources of the research is sufficient and many–sided. The many–sided base of sources facilitates to overcome one–sidedness and preconception in the scientific investigation and the presence of similar documents in different types of sources allows, thanks to comparison of informative data, to confirm the sufficient level of the authenticity of the actual material. The application of a wide range of many–sided materials gave an opportunity to achieve a set goal and solve set research tasks.

On the basis of the appliance of the general scientific methods (analysis, synthesis, description, explanation) the goal was achieved and planned tasks were realized. It was found out that the base of sources for studying the cultural–artistic life of Cherkashchyna of the period of its independence is sufficient and many–sided.

The materials of the article may be useful for further study of the history of Ukraine, the history of Ukrainian culture and the history of separate regions of our country of the period of the state independence of Ukraine.

#### List of Used Materials

1. Закон Української Радянської Соціалістичної республіки «Про мови в Українській РСР» за №8313–XI від 28 жовтня 1989 р. [Електронний ресурс] // Законодавство України [Сайт]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/8312–11>.
2. Постанова КМУ Про створення державного історико–культурного заповідника «Батьківщина Тараса Шевченка» за №156 від 25 березня 1992 р. [Електронний ресурс] // Законодавство України [Офіційний сайт]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/156–92–%D0%BF>.
3. Люблю тебе, рідне місто моє [Образотворчий матеріал]: каталог / [відділ культури Черкаського миськвиконкому; Черкаська філія Укрінбанку; Черкаська обласна організація НСХУ]. – [Львів]: [Б. в.], [2000]. – 22 с.
4. Особистість очима митця – 99: каталог творів лауреатів міського мистецького конкурсу / [відділ культури Черкаського



міськвиконкому; Черкаська обласна організація НСХУ]. – Черкаси, 2001. – 30 с.: іл.

5. Черкаські художники у вінок шани великому Кобзареві: каталог виставки / укл. О. М. Шарапа. – Черкаси: Брама–Україна, 2008. – 18 с.: іл.

6. Черкащина: історія, сучасність, люди: альбом / упоряд. та авт. тексту Н. М. Клименко. – Черкаси: Пресінформ, 2003. – 113 с.

7. Художники Шевченкового краю: альбом / упоряд. Ю. П. Іщенко, І. В. Фізер. – Черкаси: «Брама–Україна», 2008. – 176 с.

8. Данило Нарбут: альбом / За ред. М. Маричевського. – К.: «Артанія», 1999. – 48 с.

9. Іван Бондар: каталог / упоряд. В. Афонін. – Черкаси: [Б. в.], 1991.

10. Дашківський М. Живописець Іван Гайдук (з каталогом картин): до 70-річчя з дня народження і 50-річчя творчої діяльності / Під заг. ред. В. Гаїдука. – К.: «Добродій», 1993. – 63 с.: іл.

11. Бабіна О. Поезія життєвих доріг Валерія Кикотія / О. Бабіна // Вечірні Черкаси. – 2002. – 12 лютого. – С.6.

12. Клименко В. Олесь Теліженко: плани дизайнерки на моду, Київ і майбутнє / В. Клименко // Україна молода. – 2008. – 25 липня.

13. Кривопишина К. «Я почуваю себе дома скрізь, аби тільки в Україні» / К. Кривопишина // Черкаський край. – 2011. – 14 січня. – С.5.

14. Наш Микола Негода / Упоряд. та ред. В. Т. Полішук. – Черкаси: Видавець Ю. А. Чабаненко, 2009. – 214 с.

15. Негода М. Т. Данило Нарбут: нарис про життя і творчість художника / М. Т. Негода. – Черкаси: «Сіяч», 1996. – 44 с.

16. Листи Василя Євича до Валентини Кузьменко // Холодний Яр. – Черкаси: Вид-во «Відлуння–Плюс», 2003. – Вип.3. – С.195–206.

17. Радченко Н. Пішов з життя Василь П'ятун–Діброва / Н. Радченко // Смілянська газета. – 2008. – 8 жовтня. – №40. – С.5.

18. Бас В. Григорій Білоус – лауреат премії імені Сквороди / Віталій Бас // Черкаський край. – 1997. – 19 листопада. – С.2.

19. Белень А. Перша персональна виставка в 75 років / А. Белень // Черкаський край. – 2002. – 27 вересня. – С.12.

20. Нову книжку Ігоря Забудського, проілюстровану авторською графікою, визнали музичною // Нова Доба. – 2003. – 23 вересня. – С.16.

21. Захарченко В. Його сонячна любов: до 75-річчя художника Івана Кулика / В. Захарченко // Спільна справа. – 1998. – №1. – С.65–66.

22. Белень А. Святкує древній Чигирин / А. Белень // Черкаський край. – 1992. – 7 жовтня. – №163. – С.4.

23. Білецький Ф. Повернення Сергія Єфремова / Ф. Білецький // Черкаський край. – 2006. – 24 серпня. – С.16.

24. Євгенія Крикун // ВІККА [Сайт]. – Режим доступу: <http://vikka.ck.ua/ua/catalog.php?bl=2&pid=58&rid=99&view=333>.

25. Валентина Коваленко // ВІККА [Сайт]. – Режим доступу: <http://vikka.ck.ua/ua/catalog.php?bl=2&pid=58&rid=99&p=2&view=318>.

26. Музичні колективи // Наше коло. – Режим доступу: [http://www.nashekolo.org.ua/nk/art\\_kolo/tvorchi\\_re/tvotchi\\_re\\_615.html](http://www.nashekolo.org.ua/nk/art_kolo/tvorchi_re/tvotchi_re_615.html).

## References

1. Zakon Ukrayinskoyi Radyanskoyi Sotsialistichnoyi respubliki «Pro movy v Ukrayinskiy RSR» za №8313–XI vid 28 zhovtnya 1989 r. // Zakonodavstvo Ukrainy [Sayt]. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/8312–11>.

2. Postanova KМУ Pro stvorennia derzhavnoho istoryko–kul'turnoho zapovidnyka «Bat'kivshchyna Tarasa Shevchenka» za №156 vid 25 bereznya 1992 r. // Zakonodavstvo Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/156–92–%D0%BF>.

3. Lyublyu tebe, ridne misto moye: kataloh / [viddil kul'tury Cherkas'koho mis'kvykonkomu; Cherkas'ka filiya Ukrinbanku; Cherkas'ka oblasna orhanizatsiya NSKhU]. – [Lviv]: [B. v.], [2000]. – 22 s.

4. Osobystist' ochyma myttysya – 99: kataloh tvoriv laureativ miskoho mystets'koho konkursu / [viddil kul'tury Cherkas'koho miskvykonkomu; Cherkaska oblasna orhanizatsiya]. – Cherkasy, 2001. – 30 s.: il.

5. Cherkas'ki khudozhnyky u vinok shany velykomu Kobzarevi: kataloh vystavky / O. Sharapa. – Cherkasy: Brahma–Ukrayina, 2008. – 18 s.

6. Cherkashchyna: istoriya, suchasnist', lyudy: al'bom / uporyad. N. M. Klymenko. – Cherkasy: Presinform, 2003. – 113 s.

7. Khudozhnyky Shevchenkovoho kraju: albom / uporyad. I. V. Fizer. – Cherkasy: «Brama–Ukrayina», 2008. – 176 s.

8. Danylo Narbut / Za red. M. Marychevs'koho. – K.: «Artaniya», 1999.

9. Ivan Bondar: kataloh / uporyad. V. Afonin. – Cherkasy: [B. v.], 1991.

10. Dashkiv's'kyu M. Zhyvopysets' Ivan Hayduk (z katalohom kartyn): do 70–richchya z dnya narodzhennya i 50–richchya tvorchoyi diyal'nosti / Pid zah. red. V. Hayduka. – K.: «Dobrodiy», 1993. – 63 s.

11. Babina O. Poeziya zhyttyevykh dorih Valeriya Kykoty / O. Babina // Vechirni Cherkasy. – 2002. – 12 lyutoho. – S.6.

12. Klymenko V. Olesya Telizhenko: plany dizaynerky na modu, Kyuyiv i maybutnye / V. Klymenko // Ukrayina moloda. – 2008. – 25 lypnya.

13. Kryvopyshyna K. «Ya pochuvayu sebe doma skriz', aby til'ky v Ukraini» / K. Kryvopyshyna // Cherkas'kyu kray. – 2011. – 14 sichnya. – S.5.

14. Nash Mykola Nehoda / Uporyad. ta red. V. T. Polishchuk. – Cherkasy: Vydavets' Yu. A. Chabanenko, 2009. – 214 s.

15. Nehoda M. T. Danylo Narbut: narys pro zhyttya i tvorchist' khudozhnyka / M. T. Nehoda. – Cherkasy: «Siyach», 1996. – 44 s.

16. Lysty Vasylya Yevycha do Valentyny Kuz'menko // Kholodnyy Yar. – Cherkasy: Vyd-vo «Vidlunnya–Plyus», 2003. – Vyp.3. – S.195–206.

17. Radchenko N. Pishov z zhyttya Vasyly P'yatun–Dibrova / N. Radchenko // Smilyans'ka hazeta. – 2008. – 8 zhovtnya. – №40. – S.5.

18. Bas V. Hryhoriy Bilous – laureat premiyi imeni Skovorody / V. Bas // Cherkas'kyu kray. – 1997. – 19 lystopada. – S.2.

19. Belen A. Persha personal'na vystavka v 75 rokiv / A. Belen // Cherkas'kyu kray. – 2002. – 27 veresnya. – S.12.

20. Novu knyzhku Ihorya Zabuds'koho, proilyustrovanu avtors'koyu hrafikoyu, vyznaly muzychnoyu // Nova Doba. – 2003. – 23 veresnya. – S.16.

21. Zakharchenko V. Yoho sonyachna lyubov: do 75–richchya khudozhnyka Ivana Kulyka / V. Zakharchenko // Spil'na sprava. – 1998. – №1. – S.65–66.

22. Belen' A. Svyatkuye drevniy Chyhyryn // Cherkas'kyu kray. – 1992.

23. Bilets'kyu F. Povernennya Serhiya Yefremova / F. Bilets'kyu // Cherkas'kyu kray. – 2006. – 24 serpnya. – S.16.

24. Yevheniya Krykun // Vikka. – Rezhym dostupu: <http://vikka.ck.ua/ua/catalog.php?bl=2&pid=58&rid=99&view=333>.

25. Valentyna Kovalenko // VIKKA. – Rezhym dostupu: <http://vikka.ck.ua/ua/catalog.php?bl=2&pid=58&rid=99&p=2&view=318>.

26. Muzychni kolektyvy // Nashe kolo. – Rezhym dostupu: [http://www.nashekolo.org.ua/nk/art\\_kolo/tvorchi\\_re/tvotchi\\_re\\_615.html](http://www.nashekolo.org.ua/nk/art_kolo/tvorchi_re/tvotchi_re_615.html).

**Спіркіна О. О.**, кандидат історичних наук, старший викладач кафедри гуманітарних наук та іноземних мов, Черкаський інститут пожежної безпеки ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України (Україна, Черкаси), [ksenyasp@yandex.ua](mailto:ksenyasp@yandex.ua)

**Культурно–мистецьке життя Черкаської області у 1991–2001 роках у контексті національного відродження: джерелознавчий аналіз проблеми**

З'ясовано основні категорії джерел, які використовуються для дослідження культурно–мистецького життя Черкаської області першого десятиріччя державної незалежності України у контексті національного відродження. Акцентовано увагу на характеристичні такі джерела, як неопубліковані архівні матеріали, законодавчі джерела, зображувальні джерела, джерела особистого походження, інформативні джерела, відео–джерела й інтернет–джерела. Доведено, що різноплановість джерельної бази сприяє подоланню однобічності і упередженості в науковому дослідженні. Матеріали статті можуть бути корисними для подальшого вивчення історії України, історії української культури та історії окремих регіонів нашої країни у період державної незалежності України.

**Ключові слова:** джерельна база, культурно–мистецьке життя, національне відродження, архівні матеріали, інформативні джерела, інтернет–джерела.

**Спіркіна О. А.**, кандидат исторических наук, старший преподаватель кафедры гуманитарных наук и иностранных языков, Черкасский институт пожарной безопасности им. Героев Чернобыля НУЦЗУ (Украина, Черкассы), [ksenyasp@yandex.ua](mailto:ksenyasp@yandex.ua)

**Культурно–художественная жизнь Черкасской области в 1991–2001 годах в контексте национального возрождения: источниковедческий анализ проблемы**

Выявлены основные категории источников, которые используются для исследования культурно–художественной жизни Черкасской области первого десятилетия государственной независимости Украины в контексте национального возрождения. Акцентировано внимание на характеристику таких источников, как неопубликованные архивные материалы,

законодательные источники, изобразительные источники, источники личного происхождения, информативные источники, видеоисточники и интернет-источники. Доказано, что разноплановость базы источников способствует преодолению односторонности и предвзятости в научном исследовании. Материалы статьи могут быть полезными для дальнейшего изучения истории Украины, истории украинской культуры и истории отдельных регионов нашей страны в период государственной независимости Украины.

**Ключевые слова:** база источников, культурно-художественная жизнь, национальное возрождение, архивные материалы, информативные источники, интернет-источники.

\* \* \*

УДК 94(77+379.8)

**Срібна М. А.,**  
кандидат історичних наук, провідний науковий  
співробітник відділу «Історія незалежної України»,  
Національний музей історії України  
(Україна, Київ), homulya@ukr.net

### РОЛЬ І МІСЦЕ УКРАЇНСЬКОГО КІНОМИСТЕЦТВА У СУЧАСНОМУ МИСТЕЦЬКОМУ ЖИТТІ УКРАЇНИ

На основі фондової колекції Національного музею історії України проаналізовано діяльність найвідоміших українських кінофестивалів, їхня роль в національній та світовій культурі. (За матеріалами міжнародного кінофестивалю «Молодість», Київського міжнародного кінофестивалю та Одеського міжнародного кінофестивалю з фондової колекції Національного музею історії України). Розкрито головні завдання кінофестивалів та висвітлено сильні та слабкі сторони сучасного вітчизняного кіно. Показано фінансово-економічні проблеми кіномистців та недостатність фінансування кіно з боку держави.

**Ключові слова:** міжнародний кінофестиваль «Молодість», Київський міжнародний кінофестиваль, Одеський міжнародний кінофестиваль, національне кіно, Національний музей історії України, режисер.

Культурі належить важлива роль у державотворчих процесах, формуванні єдиного духовного простору, утвердженні національної самосвідомості і патріотизму. Національна культура як спосіб життя суспільства в усій його повноті – є важливим чинником національного відродження, саме тим надчасовим явищем, на якому ґрунтуються як духовна спадщина, так і творіння майбутніх поколінь. Важливою складовою української культури є кінематографія, кращі досягнення та здобутки якої широко відомі у світі. Для успішного функціонування і розвитку кінематографія, більше, ніж будь-яка інша сфера суспільного життя, потребує постійної підтримки і опікування з боку держави та органів влади різних рівнів, створення відповідної інфраструктури галузі, капіталовкладень і поточного фінансування, забезпечення матеріально-технічними засобами тощо.

Поява наукових розвідок, статей на сторінках таких часописів, як «Кіно-Коло», «Кіно-Театр», вихід монографій, присвячених окремим проблемам вітчизняного кіно, стали підґрунтям для поглибленого узагальнення пошуків кінознавчої науки і викликали до життя видання «Нарисів з історії кіномистецтва України» під егідою Інституту проблем сучасного мистецтва, Академії мистецтв України.

«Нариси з історії кіномистецтва України» стала якісно новим кроком у розвитку вітчизняної кінознавчої думки. В роботі взяло участь широке коло науковців, що належать до різних шкіл і напрямків у кінознавстві. Авторам вдалось зосередитись на вузлових моментах, простежити найважливіші закономірності кінопроцесу. Окремі розділи присвячено як локальним явищам, так і цілим історичним етапам, причому автори будують свої дослідження на міцному теоретичному підґрунті [11].

У виданні є розділ, який присвячений історії анімаційного кіно, що належить О. Шупик [16]. Обравши історико-теоретичний аспект подачі матеріалу, автор виділяє основні періоди становлення і розвитку вітчизняної анімації. Звертаючи увагу на освоєння нових жанрово-стилістичних рішень, О. Шупик підкреслює динамічність розвитку цього виду кінематографа.

Кіно незалежної України стає об'єктом дослідження І. Зубавіної [3]. Автор виділяє найбільш помітні і виразні тенденції, що проявляються у кінопродукції, створеній на вітчизняних студіях. І. Зубавіна аналізує, як змінюється естетика національного кіно, та як складно відбуваються ці зміни [4].

Кризові явища в економіці та непрості процеси реформування всього суспільно-політичного життя мали негативні наслідки для вітчизняної культури і позначилися, насамперед, на її матеріально-технічній базі. Тому сьогодні кіно в Україні перебуває у стані, що не повною мірою задовольняє потреби культурного і духовного відродження українського народу [14].

У непростих сучасних умовах продовжують, однак, функціонувати та досить активно розвиватися різноманітні кінофестивалі. Ці заходи дають об'єктивне уявлення про стан вітчизняного кінематографа, представляють нові тенденції в українському кіно та долучають до них широкі кола глядачів [7].

Крім того, фестивалі, зазвичай, широко висвітлюються у засобах масової інформації, тобто автоматично зростає увага преси до вітчизняного кіно, що, безумовно, є доволі позитивним фактом. Значна частина кінофестивалів, що відбуваються на наших теренах, має статус міжнародних. Тобто найновіші досягнення українського кіно демонструються на тлі широкої панорами світового кіномистецтва, що дає можливість розглянути вітчизняний фільм у світовому контексті. Все це у черговий раз підкреслює значення кінофестивалів та необхідність їх розгляду [15].

Найбільшу увагу преси традиційно викликають великі міжнародні кінофестивалі. Одним з найбільших заходів України та Східної Європи є міжнародний кінофестиваль «Молодість».

Кінофестиваль був започаткований 1970 р. у вигляді дводенного перегляду студентських короткометражних фільмів Київського державного інституту театрального мистецтва. Відтоді локальна ініціатива набула міжнародного формату [12].

З 1980-х рр. українці знайомилися з роботами режисерів-дебютантів з Болгарії, Грузії, Вірменії та Росії, а часи перебудови стали епохою кінематографістів з країн Балтії, Казахстану, Азербайджану та Німеччини. Перші кроки у великий кінематограф разом з «Молодістю» зробили знані нині режисери: Фред Келемен, Том Тиквер, Франсуа Озон, Андраш Монорі, Олексій Балабанов, Денис Євстигнєєв, Стівен Долдрі [1].

Генеральний директор заходу (від 1992 р.) є Андрій Халпахчі, з яким пов'язують успіхи кінофестивалю останніх років. З розпадом СРСР фестиваль одержав нові можливості для розвитку у незалежній Україні. Вже у 1993 р. Міжнародна федерація асоціацій кінопродюсерів (ФІАПФ) офіційно реєструє «Молодість» як міжнародний фестиваль, діяльність якого повністю відповідає міжнародним стандартам. Вирішальним у долі фестивалю стало партнерство з створеним у 1995 р. телеканалом